

Zalig zijn de radicalen

• door Kees Fieggen

REGELMATIG WORDT ER ONDERZOEK GEDAAN NAAR HOE GELUKKIG MENSEN ZICH VOELLEN. STEEVAST STAAN DE SCANDINAVISCH LANDEN BOVENAAN, GEVOLGD DOOR NEDERLAND. WAT IS GELUK, WANNEER BEN JE GELUKKIG? DE ZALIGSPREKINGEN GEVEN EEN HEEL ANDER ANTWOORD DAN WAT DE MEESTE MENSEN AAN EEN MARKTONDERZOEKER ZOULDEN GEVEN. WIE VERBINDT GELUK NU MET TREUREN, EEN REIN HART EN VERVOLGING? MAAR JEZUS DAAGT ZIJN DISCIPELEN UIT OM RADICALE KEUZES TE MAKEN, TE INVESTEREN IN DE TOEKOMST, ZIJN TOE-KOMST. IN DIT ARTIKEL WILLEN WE EEN KOSTEN-BATEN ANALYSE MAKEN OP DE MANIER ZOALS HIJ DAT DOET. WE NEMEN ONS UITGANGSPUNT IN DE ZALIGSPREKINGEN, VOORAL IN DE LAATSTE TWEE.

Lange termijn visie

Willen leven als christen betekent dat je moet investeren - een christen leeft (als het goed is) toekomstgericht. Investeren kennen we ook uit de economie - het doel is winst maken. Veel mensen gaan voor een grote winst en liefst op korte termijn. Een beursgenoteerd bedrijf moet de aandeelhouders tevreden stellen - één van de redenen dat familiebedrijven vaak stabiel zijn: ze denken meer op de lange termijn. De bonus-cultuur bij de banken heeft voor grote problemen gezorgd, bonussen worden wel perverse prikkels genoemd.

Hoe zit dat voor een christen? Wat is onze focus: gaan we voor de korte of voor de lange termijn? Ik zou willen stellen dat wie voor de winst op korte termijn gaat, geen christen moet worden. Natuurlijk krijgt een christen wel eens een bonus uitgekeerd (zoals een wonderbaarlijke genezing op gebed of een wonderlijke uitredding), maar dat is geen regel. Toen Jezus het evangelie van het koninkrijk verkondigde, dachten de meeste hoorders dat dit spoedig zou aanbreken. Maar in de zaligsprekingen krijgen we een ander perspectief: op de korte termijn wordt het helemaal niet beter voor ons (althans in bepaalde opzichten niet), op de lange termijn wel. Wie nu wil investeren, krijgt straks een enorme bonus uitgekeerd. Kunnen we het opbrengen om zo lang te wachten? Zo ja, dan worden we gelukkig geprezen. Let wel: het betekent niet dat we ons gelukkig *voelen*, maar dat we gelukkig, *gezegd zijn*. Het gaat erom hoe de Heer onze situatie beoordeelt. De zegen die door Hem aan de gelukkigen wordt uitgedeeld, is in de eerste plaats het koninkrijk van God. In hoofdstuk 5 vers 3 en 10 wordt dat gezegd, dus aan het begin en bijna aan het eind. Met deze literaire vorm (als ware het een envelop) wordt duidelijk gemaakt dat deze zegen geldt voor acht zaligsprekingen. De negende neemt een aparte plaats in (waarover later).

Het evangelie van het koninkrijk

Het was geweldig nieuws: eindelijk zou het langverwachte, door de profeten aangekondigde koninkrijk der hemelen aanbreken. Johannes de Doper kondigt het aan - of eigenlijk: hij kondigt als een heraut de Koning aan. Maar als Hij dan inderdaad op het toneel verschijnt, is zijn gedaante anders dan verwacht. Hij blijkt niet te zijn geboren in een paleis en in Jeruzalem komt Hij maar af en toe op bezoek. De Bergrede wordt uitgesproken in Galilea en daar doet Hij ook de meeste werken. Er gebeuren wonderen van genezing, duivelen

worden uitgedreven en zelfs doden worden opgewekt, maar niets wijst erop dat Hij de militaire macht van het Romeinse rijk uitdaagt. Hoe zit dat met de droom van Nebukadnezar waarin dat beeld aan de voeten wordt geraakt en verpulverd om plaats te maken voor het Rijk van God? Zelfs als deze Koning Jeruzalem binnenrijdt onder het geroep van 'Hosanna', zit Hij op een ezel en niet op een paard. Binnen een week wordt Hij gekruisigd en het aanbod van het evangelie door de discipelen aan het volk Israël wordt afgeslagen. Stéfanus wordt als een gezant nagezonden met de boodschap: wij willen niet dat deze koning over ons wordt (Luk.19:14).

Wie de Bergrede goed leest, ziet dat met deze zaken al rekening gehouden wordt. De Bergrede lijkt de verwerping van de Koning te veronderstellen (hoewel die in het evangelie naar Mattheüs pas in Hfdst 12 plaats vindt). Het koninkrijk van God komt niet gelijk in zijn glorieuze gedaante, al weten we uit het boek Openbaring dat dat wel gaat gebeuren, dat het rijk van de mens vernietigd zal worden om na Armageddon plaats te maken voor het Duizendjarig Vrederijk. De Heer Jezus zal het koningschap aanvaarden en regeren en wij met Hem. Dat is geen proces van geleidelijkheid, geen stapsgewijze uitbreiding van de Godsregering, het is een duidelijke breuk na het verslaan van het Beest en zijn profeet.

In de tussentijd zijn er wel discipelen van de Heer. Die verlangen naar die tijd van gerechtigheid en vrede, die willen Hem dienen en hun hart daarbij rein bewaren. Ze kunnen in grote moeilijkheden komen als ze Hem willen dienen, maar ze worden door Hem gelukkig genoemd: ze hebben deel aan wat het koninkrijk straks aan zegeningen zal brengen. Straks in de grote verdrukking zal dit gedeelte nog veel sterker spreken, maar ook nu gelden deze prachtige woorden van troost. Ze moedigen ons aan uit te zien naar straks en vol te houden. Ze moedigen ons ook aan om Zijn karakter te vertonen: Hij zegt dat Hij zachtmoedig en nederig van hart is. We willen Hem navolgen, zijn discipelen zijn.

Niet los verkrijgbaar

Er is zowel een samenhang als een logische volgorde in de zaligsprekingen. De eerste vier vormen als het ware een voorwaarde voor de volgende drie en net zo is nummer acht een voorwaarde voor nummer negen. De achtste is verbonden met de eerste vier en de negende met de nummers vijf tot zeven. Je kunt bijvoorbeeld geen echte vrede stichter zijn als

je niet hebt getreurd over de zonde en niet hebt gehongerd naar gerechtigheid - het wordt een vrede zonder inhoud, een vrede zonder Hem (vgl. Ps.85:11). Je kunt ook niet barmhartig zijn, als je niet zelf verbroken bent voor Gods aangezicht, arm van geest bent geworden, volkomen afhankelijk van Hem - het wordt neerbuigend, uit de hoogte, zonder de ontferming die Hij toonde door werkelijk onder ons te komen wonen, ons leven te delen. Zo geldt het ook voor de achtste en de negende. Bij beide gaat het over vervolging, maar de reden is verschillend. Vervolging omwille van de gerechtigheid houdt verband met de keuzes die je als discipel maakt: je wilt niet meedoen met de zonde, je wandelt niet in de raad van de goddelozen, je staat niet op de weg van de zondaars, je zit niet in de kring der spotters (Ps.1:1). Je treurt zelfs om de zonde, je verlangt naar gerechtigheid. Je wilt wandelen zoals Hij, in alle ootmoed. Je hebt geleerd hoe afhankelijk je daarin bent van Hem, je weigert in tegenspraak met zijn Woord te handelen, jezelf te bevuilden. In zekere zin is dat nog passieve navolging, het gaat nog niet om actieve verkondiging, maar het is wel van groot belang. Het kan je ook wat kosten, want anderen begrijpen die keuzes niet. Waarom doe je niet mee (1Petr.4:4)? Naarmate de algemene norm in de maatschappij verder van die in Gods Woord komt te liggen, komt ook dit lijden dichterbij - als we tenminste de juiste keuzes blijven maken.

Zonder die beslistheid in je dagelijkse keuzes wordt evangelisatie een aanfluiting. Hoe zou je zijn Naam kunnen noemen als je leven niet met zijn karakter in overeenstemming is? Wat is mijn getuigenis waard als er bijna geen verschil is tussen mijn leven en dat van iemand die de Heer Jezus niet kent? Dezelfde volgorde van eerst lijden omwille van de gerechtigheid en dan omwille van de Naam de van Heer hanteert ook Petrus in zijn eerste brief: lees maar 1Petr.3:10-16 en 4:12-14. In deze gedeeltes herhaalt hij het tweemaal: gelukkig ben je als je zo lijdt.

Terwille van Mij

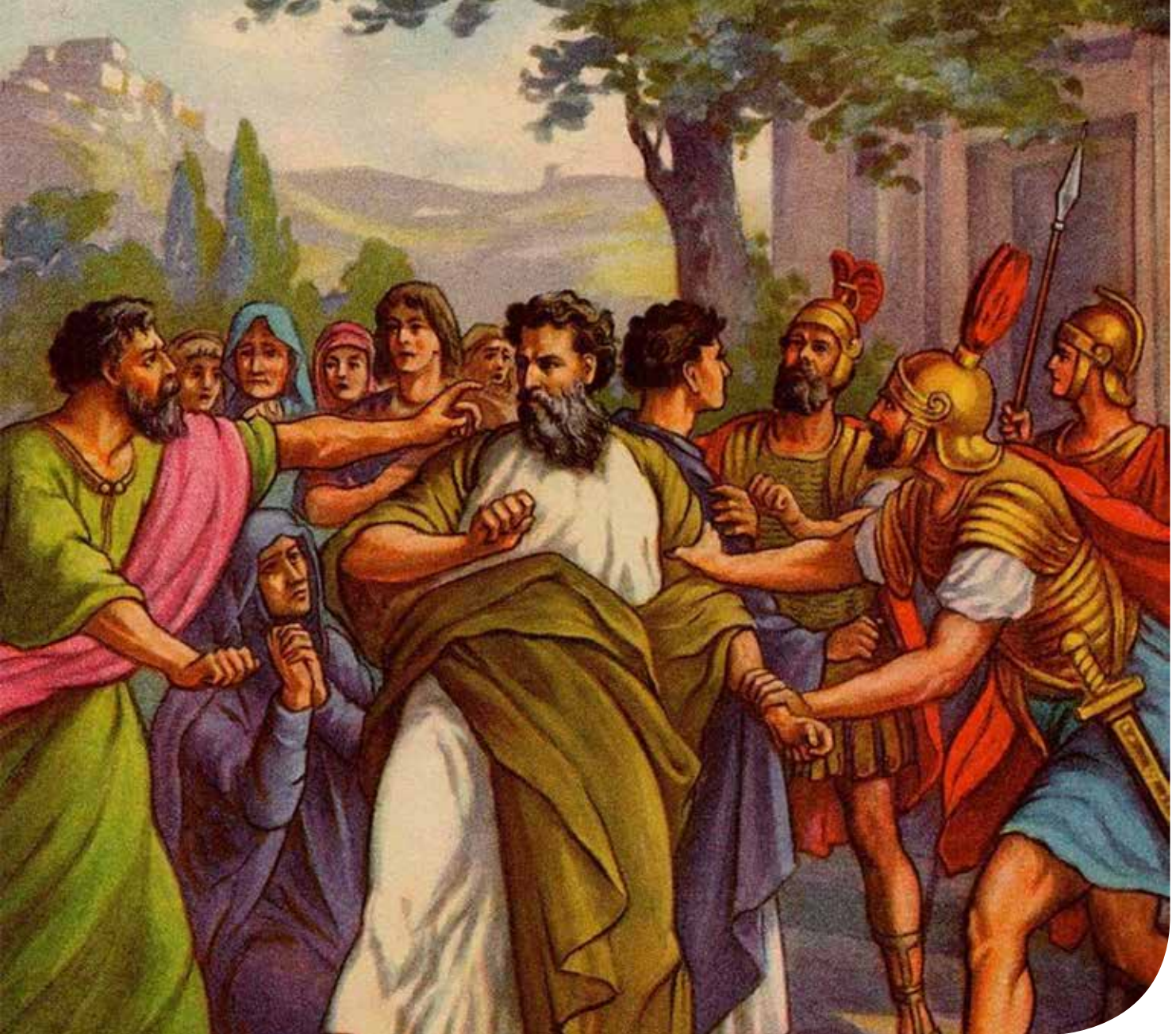
In Mat.5:11 en 12 vinden we de laatste van de negen zaligsprekingen. Zoals gezegd neemt deze een aparte plaats in. Bij de eerste acht is het steeds 'gelukkig zij ...', maar nu keert de Heer zich heel persoonlijk tot zijn discipelen: 'gelukkig bent u ...' en laat er op volgen: 'verblijdt u en verheugt u ...'. Het gaat nu om Hemzelf: 'terwille van Mij' - en dan komt Hij heel dichtbij. In Handelingen lezen we hoe dat werkt. Aan het

eind van Hfdst 4 is er de eerste dreiging - en bidden ze niet om het wegnemen van de dreiging maar om vrijmoedigheid. Aan het einde van Hfdst 5 worden ze gezeseld en zijn ze 'verblijdt dat ze waardig waren geacht voor de Naam oneer te verdragen'. We zien het ook bij Paulus in de kerker in Filippi: psalmen zingen in de nacht. Petrus schrijft er later zo over: 'als u in de Naam van Christus smaadt lijdt, bent u gelukkig - omdat de Geest der heerlijkheid op u rust' (1Petr.4:14) - zoals zichtbaar werd bij Stéfanus (Hand.6:15vv). Ook Paulus schrijft er meerdere keren over, o.a. in Rom.8:17vv. Daar wijst hij er op dat met Hem lijden ook betekent dat we met Hem verheerlijkt zullen worden - en dat laatste is veel en veel groter en belangrijker dan de korte tijd dat we nu lijden moeten verduren: het gaat om een 'eeuwig gewicht van heerlijkheid' (2Kor.4:17). Deze apostelen wisten waarover ze spraken: ze hadden het aan den lijve ondervonden, hadden de merktekens¹ van Jezus in hun lichaam (Gal.6:17).

Jezus wijst in de Bergrede op de profeten van vroeger tijd - velen van hen waren vervolgd. En Hij legt uit welke vormen het kan aannemen. Het eerste is smaad: dat kan op verschillende manieren tot uiting komen, zoals minachting, spugen, negeren. Het tweede is vervolging: dat je nergens meer veilig bent. Maar het doet ook pijn als mensen valse dingen over je rondbazuinen - soms is dat zelfs moeilijker te verdragen dan slaag. Zolang dit gebeurt terwille van Hem, kunnen we het dragen - want dan is Hij des te meer nabij, dat zullen we ervaren als we opzien tot Hem.

En wie heeft er niet gelezen over de vervolgingen in China, Noord-Korea en de laatste tijd vooral in de moslimlanden? In het Reformatorisch Dagblad van 23 januari stond een interview met Habila Aduma, die in het noorden van Nigeria een getuige van de Heer wilde en wil zijn en werd overvallen door de Boko Haram. Een keuze voor de Heer kostte hem bijna zijn (aardse) leven, maar hij herstelde wonderwel - om, zoals hij het zelf zegt: 'Gods wonderen te kunnen vertellen'. Vergeving is in zijn hart en zijn vrouw zegt zelfs: 'een christen die terugslaat, is een naamchristen'. Om over na te denken ... en deze christenen gaan terug naar het gevaarlijke gebied. Voor hen geen voorspoed, maar lijden.

¹ Deze 'stigmata' van Paulus zijn wel heel wat anders dan wat er soms onder wordt verstaan. Het gaat heel duidelijk om de littekens van de geselslagen e.d. die Paulus meermalen had ondergaan.

Zalig zijn de radicalen

Straks zijn de rollen omgedraaid (2Thes.1:4-10). We zullen instemmen met het loon dat mensen als Habila Aduma in de hemel zullen ontvangen. Is het u opgevallen wat er staat in vs 12 over loon? In vs 3-10 zien we loon op aarde, in het koninkrijk der hemelen, in vs 12 zien we loon in de hemel zelf. Net zoals Jezus zich in vs 11 ineens persoonlijk tot zijn lijdende discipelen richt, geeft Hij nu aan dat het grote loon genoten zal worden in de woonplaats van God zelf. Juist in het lijden wil Hij heel dichtbij zijn, zoals ook Ps.23 duidelijk maakt als het in vs 4 ineens overgaat van 'Hij' naar 'Gij' - in het dal van diepe duisternis bent U bij me!

Zo besluiten we deze overdenking, met de blik op de toekomst als Hij komt met het loon. Nu al kunnen we in alles Hem dichtbij weten, vooral als we er werkelijk voor gaan om Hem te dienen, radicale keuzes durven te maken. Ja, het kost wat, het kost eigenlijk alles. Maar wie wil zijn leven behouden als hij het toch verliezen gaat - en er bovendien een veel groter loon ligt te wachten? Nu investeren, alles investeren, om straks een kanjer van een bonus te krijgen - een eeuwige bonus. En de kern van die bonus is Hij zelf - en Hij is nu al dichtbij, juist in het lijden.